

U najboljem su stanju orgulje u crkvi sv. Frane u Šibeniku (1762.). Njih je 1971. godine obnovila tvrtka *Faulend-Heferer*. Za te, kao i za druge orgulje sačuvane na istočnoj obali Jadrana, Armano navodi njihovu potpunu dispoziciju.

Restauracija orgulja u Šibeniku potaknula je pokretanje "*Orguljaške ljetne škole*" (1994. godine), pa je na kraju ovogodišnje bila i promovirana Armanova knjiga. U dodatku su navedeni programi svih koncerata održanih od 1993. godine do danas. Od ove je godine u program škole uvršteno kao nastavni predmet *Restauriranje povijesnih orgulja*. Možemo se nadati da će i to, uz vrijedan Armanov prilog, biti poticaj za daljnje istraživanje i obnavljanje starih glazbala u Hrvatskoj.

Nikša Njirić

Slobodan Žmikić

GIUSEPPE TARTINI I NJEGOVO PISMO UČENICI MADDALeni LOMBARDINI

Posebna izdanja - Knjiga 1.
Riječki nakladni zavod - Rijeka, 1996.

Jedna nevelika knjižica o velikom talijanskom violinskom virtuozu i skladatelju Giuseppe Tartiniju (Piran, 1692. - Padova 1770.) može razveseliti ne samo stručnjake već i širi krug ljubitelja glazbene umjetnosti. To može upravo stoga što je pisana na popularan način, bez ulaženja u strogo stručne pojedinosti. Napisao ju je Slobodan Žmikić, čest suradnik *Svete Cecilije*.

Poticaj za pisanje takve knjige pisac obrazlaže u Uvodu: "... mnogi naši značajni glazbenici iz prošlosti nisu još dostatno proučeni i prikazani u tiskovnim medijima i glazbeničkoj biografskoj literaturi. O mnogim pak glazbenicima drugih naroda postoje takva djela, ali pisana na stranim jezicima. Ti se prikazi ne prevode često, a naši pisci rijetko opisuju živote stranih umjetnika."

Posebnost ove knjižice je u tome što je pisac uz prikaz Tartinijeva života i stvaranja težište stavio na didaktičko pismo upućeno njegovoj učenici. To se pismo objavljuje prvi put u hrvatskom prijevodu (prev. pisac).

U prvim poglavljima prikazuje se ukratko povijest violine i razvoj glazbe za violinu u Italiji do Tartinija. Najopsežnije je 3. poglavlje: *Giuseppe Tartini - Violinski virtuoz i skladatelj, pedagog i teoretičar*. Zanimljivo je pripomenuti da je Tartini najdulje razdoblje svoje službe proveo u bazilici sv. Ante u Padovi kao "prva violina i voditelj koncerta". Tek u svojim kasnijim danima skladao je neka sakralna djela, ali ona instrumentalna, u prvom redu za violinu, ostaju najvažniji dio njegova stvaralaštva.

Slijede dostupni podaci o violinistici M. Lombardini, prijevod rečenoga pisma uz povijesne podatke o njemu i faksimil izvornika (možda u prijepisu). Tartinijeva pismena "Lekecija" sadrži tri upute: 1. o polaganju gudala na žicu, 2. o položajima ruke na dršku violine i 3. o izvodenju trilera. U posljednjem poglavlju prikazan je komentar francuskog muzikologa Ch. Bouveta o Tartinijevu pismu.

Pri izradi ove monografije pisac se služio pretežno novijom literaturom, najčešće navodeni autori su A. Capri, M. Dounias, L. Frasson, L. Ginsburg i P. Petrobelli. Tu je, dakako i naš Franjo Ksaver Kuhač, nezaobilazan kada je riječ o odrazu hrvatske pučke glazbe u opusu nekog skladatelja, što se s priličnom pouzdanošću (i prema drugim muzikolozima) može utvrditi i kod Tartinija.

Premda, kako je rečeno, knjiga zbog svoje namjene ne ulazi u suviše stručne pojedinosti, glazbeni stručnjak bi ipak poželio - osim notnih primjera koji su sastavni dio pisma - naći i barem poneki notni primjer iz kojega Tartinijeva djela, u prvom redu iz njegove slavne sonate *Davolji triler*. Također bi korisno poslužio i registar spomenutih imena.

Izneseni prijedlozi ne umanjuju vrijednost knjige koju je napisao čovjek kojemu glazba nije osnovno zanimanje već - kako se sam predstavlja u talijanskom predgovoru knjige - "pravnik po struci, violinist amater, ljubitelj glazbe 18. stoljeća i poštovalac Tartinija". Time se i Žmikić priključuje onim ljudima iz drugih struka kojima glazba nije osnovno zanimanje, a koji su napisali vrlo korisne, ništa manje stručne knjige o glazbi i glazbenicima. (Npr. *Puccini - život i djelo* dr. Šime Čipčića, Zagreb, 1939.).

Nikša Njirić

HRVATSKE RÔMARSKE POPIJEVKE (IV)

Odgovor Nikši Njiriću

Kritičar Nikša Njirić je u svojoj kritici-odgovoru u *Sv. Ceciliji*, br. 2/1996., na kraju svoje kritike na strani 64. piše da polemiku (a uvjeravao nas je da je pisao prikaz pa kritiku) s Miroslavom Vukom drži završenom. Vjerovao sam kritičaru i polemičaru Nikši Njiriću da više neće biti potrebna uvjeravanja da pjesmarica s naslovom "HRVATSKE RÔMARSKE POPIJEVKE" nije etnomuzikološki zbornik, nego pjesmarica uređena i prilagođena (sadržajem i oblikom) potrebama rômara vjernika, hodočasnika, na njihovim rômarskim putovanjima i pobožnostima pa je takvu (za rômare vrlo praktičnu i prihvatljivu) treba prihvatiti i ona osoba kojoj riječ rômara nije baš potpuno jasna. Hrvatski rômari su pjesmaricu objeručke prihvatili, a kako se više nigdje ne može nabaviti, Hrvati u inozemstvu izdat će "DRUGO NEPROMIJENJENO IZDANJE".

Međutim kritičar Nikša Njirić je u svojem zadnjem članku napisao nekoliko rečenica koje nemaju ništa zajedničko sa sadržajem pjesmarice, a uzima si i pravo - zahtijevati - kako ja moram uređivati svoje pjesmarice. Čato sam prisiljen, ne zbog sebe osobno, nego zbog čitatelja časopisa *Sv. Cecilija*, kritičaru Nikši Njiriću odgovoriti sljedeće:

Kritičar Nikša Njirić nije u pravu kad prigovara za nešto ŠTO JA NISAM U PREDGOVORU NAPISAO. Ali nikako ne želi pročitati i razumjeti ono što je u posljednjoj rečenici *Predgovora* napisano, a glasi: "BRAĆO HRVATI! VI KOJI ŠTUJETE BLAŽENU DJEVICU MARIJU I KOJI SE NADATE, PRIMITE OVU PJESMARICU SRCEM KOJIM SAM JE PUNIH PET DESETLJEČA PRIPREMAO I UREĐIVAO, A KOJIM VAM JE SADA DARUJEM."

Prema tome pjesmarica je namijenjena Hrvatima - RÔMARIMA - hodočasnima, vjernicima, priprostem hrvatskom Božjem puku i nije nikakav etnomuzikološki zbornik. Tu činjenicu bi kritičar Nikša Njirić već jednom ne trebao, nego morao shvatiti i prihvatiti.

Zapanjuje spoznaja da kritičar Njirić u svojim prikazima i kritikama tiskanima u 228 (dvijestotine dvadeset i osam) redaka NITI JEDNOM JEDNOM RIJEČJU NE PRIKAZUJE SADRŽAJ PJESMARICE, bilo kojeg napjeva, tekstovnoga sadržaja, teološke poruke, ali uporno gura i nagurava svoje prijedloge i zahtjeve tamo gdje im nije mjesto.